

Михайло Тернущак,

кандидат юридичних наук,

викладач ДВНЗ «Ужгородський

національний університет»,

здобувач ДНДІ МВС України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3370-400x>

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЩОДО НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Досліджено діяльність публічної адміністрації в контексті удосконалення практик надання адміністративних послуг. Проаналізовано зміст категорій «публічне адміністрування» та «адміністративна послуга» в теорії адміністративного права. Запропоновано шляхи удосконалення окремих напрямів сервісної діяльності органів публічної адміністрації.

Ключові слова: публічне адміністрування, адміністративна послуга, адміністративна реформа, виконавча влада, місцеве самоврядування, процедура.

Бібл.: 16.

Тернущак М.

Современное состояние и перспективы развития публичной администрации по предоставлению административных услуг

Исследована деятельность публичной администрации в контексте усовершенствования практик предоставления административных услуг. Проанализировано содержание категорий «публичное администрирование» и «административная услуга» в теории административного права. Предложены пути совершенствования отдельных направлений сервисной деятельности органов публичной администрации.

Ключевые слова: публичное администрирование, административная услуга, административная реформа, исполнительная власть, местное самоуправление, процедура.

Ternushchak M.

Current status and development prospects of the public administration for the provision of administrative services

The article explores the activities of public administration in the context of improving administrative service delivery practices.

The content of the categories «public administration» and «administrative service» in the theory of administrative law is analyzed. Public administration is interpreted as the activity of public administration in the realization of public interest aimed at ensuring the constitutional rights, freedoms and interests of a person in public-legal relations, and public administration is defined as a system of state executive bodies, local self-government bodies, which, according to the legislation of Ukraine, administrative functions in public-legal relations, first and foremost in relations for the provision of administrative services for the implementation of public interest.

It is noted that in Ukraine the system of public administration bodies is formed not only by executive bodies, but also by local self-government bodies, which, taking into account regulatory and administrative status, functioning at the central and local levels, make up the system of executive bodies. activity.

It was pointed out that the activity of the executive bodies as a component of the mechanism of public administration, first of all, is focused on the realization of procedural rights of citizens, in particular the rights related to property, social needs, which led the local executive authorities and local self-government bodies to improve standards and provision of administrative services.

The ways of improvement of certain directions of service activity of public administration bodies are suggested. It is stated that the current state of administrative services in Ukraine testifies to the conditionality of improvement of certain directions of service activity of public administration bodies. In our opinion, the relevant areas include: first, the interaction and coordination of the executive and local self-government bodies in implementing the “one-stop shop” principle; second, the delegation of powers from local executive bodies to local self-government in relation to the implementation of registration procedures (with the exception of registration of regulatory acts); third, the extension of

the ability to provide administrative services online by developing a single digital signature for the bodies of all public administration bodies; fourth, ensuring the organization of the operation of mobile transport-modular groups in rural inaccessible areas.

Practices of providing administrative services in the areas of state registration are examined, as an example of the activity of Uzhgorod city council on registration of civil status acts.

Keywords: *public administration, administrative service, administrative reform, executive power, local government, procedure.*

Постановка проблеми. В Україні систему органів публічної адміністрації формують не тільки органи виконавчої влади, а також органи місцевого самоврядування, які враховуючи нормативно-правове регулювання та адміністративно-правовий статус, функціонуючи на центральному та місцевих рівнях, становлять систему органів, що здійснюють виконавчо-розпорядчу діяльність. Вперше на офіційному рівні зміст категорії «публічна адміністрація» було розкрито у положеннях Постанови Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань «Децентралізація влади в Україні. Розширення прав місцевого самоврядування», у частині ініціювання Президентом України питання щодо обговорення основних напрямів, стратегії та шляхів реформування публічної адміністрації в Україні, процесів децентралізації державного управління, розвитку ефективного місцевого самоврядування та подальшого впровадження форм безпосередньої демократії. Відтак ще у 2005 році категорію «публічна адміністрація» було застосовано в офіційному документі, при чому в розрізі запровадження процесів децентралізації державного управління, що в наших реаліях стосується децентралізації як окремого напрямку адміністративної реформи.

На нашу думку, дослідження публічної адміністрації крізь призму аналізу законодавства, що безпосередньо регламентує адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади та місцевого самоврядування звертаючись прямо до положень Конституції України, законів «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», надає змогу розкрити тільки функціональний та організаційний зміст. Водночас для більш повного розкриття сутнісного значення публічної адміністрації необхідно вийти за межі вище окресленого відомчого нормативного регулювання та спробувати проаналізувати діяльність публічної адміністрації у площині практики надання адміністративних послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням різних спектрів діяльності публічної адміністрації, в тому числі питанням надання адміністративних послуг, в адміністративно-правовій науці займалася широка плеяда вітчизняних науковців, зокрема В. Авер'янов, Н. Армаш, В. Галуцько, Т. Карабін, А. Коваленко, І. Коліушко, О. Крупчан, О. Кузьменко, Н. Нижник, О. Муза, В. Ортинський, Я. Лазур, Т. Мацелик, С. Петков, Г. Писаренко, О. Рябченко, С. Стеценко, В. Тимощук, В. Чорна, І. Шопіна та інші. Проте, зважаючи на постійне удосконалення практик надання адміністративних послуг публічною адміністрацією, подальші наукові розвідки з окресленої проблематики слід вважати актуальними.

Відтак **метою статті** є здійснення теоретико-правового аналізу діяльності органів публічної адміністрації України в контексті практик надання адміністративних послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження. Запозичення західної термінології та подальше його впровадження й інтерпретація у науковий обіг юридичних дисциплін є логічним з огляду на трансформацію вітчизняної правової науки в умовах євроінтеграційних процесів. Одним із прикладів відповідної практики слід вважати активне використання терміна «публічне адміністрування» в науковому та навчальному просторах процесі опанування дисциплін адміністративно-правового циклу, а також і в практичних сферах діяльності, зокрема коли мова йде про напрями адміністративної реформи.

Зазначимо, що починаючи із середини двохтисячних категорію «публічне адміністрування» активно використовується вітчизняними науковцями адміністративістами (зокрема В. Аверьяновим, Т. Коломоєць, В. Колпаков, О. Кузьменко, Р. Мельник, Д. Приймаченко та іншими) у зв'язку із переосмисленням доктринальних концепцій розвитку адміністративно-правової школи (зокрема від теорії «управління» до «людноцентризма»), запозиченням західної навчально-наукової методології при вивченні дисципліни «адміністративне право», імплементації практик із нормативних положень європейського та американського законодавств у вітчизняне законодавство та низки інших політичних та соціально-економічних факторів, пов'язаних із євроінтеграційними процесами [1, с. 22].

На сьогодні у вітчизняній адміністративно-правовій науці (В. Галуцько, Н. Армаш, Т. Карабін, Я. Лазур, Т. Мацелик, С. Петков, О. Рогач, О. Рябченко, С. Стеценко, І. Шопіна та інші) переважає підхід, який інтерпретує публічне адміністрування як форму реалізації публічної влади, а саме: як адміністратив-

ну діяльність суб'єктів публічної адміністрації, яка є зовнішнім виразом реалізації завдань (функцій) виконавчої влади, що здійснюється з метою задоволення публічного інтересу й негативно відмежується від законодавчої судової та політичної діяльності [2, с. 18].

На наше ж переконання, публічне адміністрування доцільно трактувати як діяльність публічної адміністрації щодо реалізації публічного інтересу, що спрямована на забезпечення конституційних прав, свобод та інтересів особи у публічно-правових відносинах. Водночас публічна адміністрація – це система державних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, які згідно з законодавством України реалізують виконавчо-розпорядчі функції у публічно-правових відносинах, передусім у відносинах з надання адміністративних послуг щодо реалізації публічного інтересу [1, с. 23].

Наразі в Україні наявна трьохрівнева система органів виконавчої влади, яку очолює вищий орган – Кабінет Міністрів України (Уряд), після чого за ієрархією йдуть центральні органи виконавчої влади, а саме: міністерства та інші цовв (служби, агенства, інспекції) та місцеві органи виконавчої влади (місцеві державні адміністрації (обласні, районні), територіальні органи цовв). На рівні місцевого самоврядування виконавчу владу здійснюють виконавчі комітети сільських, селищних та міських рад та рад об'єднаних територіальних громад.

Взагалі проблематика функціонування органів виконавчої влади поряд із законодавчою та судовою владами є широко висвітленою та опрацьованою у контексті адміністративного та конституційного наукового пізнання. Як приклад звернемось тільки до фундаментальних наукових праць вітчизняних вчених, у яких монографічно розкрито сутність та специфіку здійснення виконавчої влади, зокрема дослідження В. Авер'янова [3], Н. Армаш [4], В. Дерезь [5], Н. Діденко [6], А. Коваленко [7], О. Крупчан [8], Н. Нижник, О. Муза [9], В. Ортинський, З. Кісіль [10] та інші. Серед останніх наукових напрацювань у адміністративістиці варто відзначити монографію О. Дніпрова, у якій автор фундаментально досліджує виконавчу владу через призму теоретико-концептуальних підходів до розуміння сутності в сучасних умовах трансформації суспільства.

Так, О. Дніпров досліджуючи різні підходи щодо інтерпретації виконавчої влади, резюмує:

- виконавча влада має свою, притаманну тільки їй специфіку здійснення функцій держави, яка полягає у забезпеченні управління майже всіх сфер країни: економічної, політичної, культурної, соціальної, правової, на міжнародному рівні тощо;
- виконавча влада – це єдина гілка влади, яка має дуже велику та розгалужену систему органів, що здійснюють владно-розпорядчу діяльність, яка не притаманна іншим гілкам влади. Система відповідних органів побудована в ієрархічному порядку, за якого органи нижчих рівнів підпорядковані органам вищих рівнів;
- виконавча влада у своїй діяльності використовує для досягнення своєї мети та реалізації свого призначення і примус, і переконання [11].

Погоджуємось з позицією вченого щодо функціональної реалізації управлінських сфер життєдіяльності держави, системи органів сформованих в ієрархічному порядку, які здійснюють владно-розпорядчу діяльність та використання таких методів у діяльності як примус та переконання. Однак слід зазначити, що сьогодні діяльність органів виконавчої влади як складових механізму публічного адміністрування насамперед переорієнтовано на реалізацію процесуальних прав громадян, зокрема прав, пов'язаних із власністю, соціальними потребами, що зумовило місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування удосконалювати діючі порядки та стандарти надання адміністративних послуг. Тому, на наше переконання, спрямованість та сутність діяльності органів виконавчої влади у наші дні, особливо на місцевому рівні, відображає сервісну складову, а саме: першочергову спрямованість на покращення практик надання адміністративних послуг.

Обраний європейський вектор зумовлює Українську державу проводити реформи практично в усіх сферах публічного адміністрування, тобто реалізовувати адміністративні реформи. Теперішня практика надання адміністративних послуг публічною адміністрацією реформується відповідно до міжнародних практик, зокрема якість, швидкість та зручність обслуговування громадян поетапно зростає, запроваджуються нові послуги та е-сервіси.

Тематика надання адміністративних послуг в адміністративно-процесуальній науці на сьогодні доволі досліджена, принаймні зміст категорії «адміністративна послуга» розкритий у працях вчених-адміністративістів. Зокрема, фахівці Центру Політико-правових реформ І. Коліушко, В. Тимошук, а також знаний вчений адміністративіст В. Авер'янов адміністративну послугу трактували як публічну послугу, що надається органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими особами, надання якої пов'язане з реалізацією владних повноважень [12]. Натомість інші учені, такі як О. Кузьменко, В. Чорна,

Г. Писаренко, наголошують, що правовідносини, які виникають за реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи в процесі публічно-владної діяльності адміністративного органу для отримання певного результату становлять адміністративну послугу [13, с. 290]. Прийняття у 2012 р. Закону «Про адміністративні послуги» тільки утвердило на офіційному рівні факт того, що відомча діяльність щодо надання документів посвідчувального та дозвільного типів і є адміністративною послугою.

Процедура здійснення провадження з надання адміністративних послуг в загальному врегульована законом «Про адміністративні послуги», передусім ст. 9–12, у яких прописано положення щодо порядку надання послуг, відомчих документів зокрема інформаційних та технологічних карток, правового статусу центра надання адміністративних послуг та посадових осіб відповідальних за діяльність центрів, строковості надання та платності послуг. Проте в Законі «Про адміністративні послуги» відсутня регламентація чіткої етапізації (стадійності) самого процесу надання адміністративної послуги. Тобто питання адміністративної процедури надання адміністративних послуг у частині розмежування порядку надання на конкретні стадії в законі відсутнє [1, с. 227].

У цьому контексті ми повністю поділяємо підхід О. Буханевича щодо процедури реалізації провадження з надання адміністративних послуг, який трактує відповідну процедуру як закріплений в технологічній картці порядок надання адміністративної послуги з метою реалізації прав, свобод та законних інтересів суб'єктів звернення. На думку вченого, відповідна процедура охоплює три стадії: реєстрація (оформлення) звернення суб'єкта звернення; - опрацювання звернення та оформлення (погодження) результату надання адміністративної послуги; видача результату надання адміністративної послуги та його реєстрація [14].

На наш погляд, процедура реалізації провадження з надання адміністративних послуг – це нормативно-регламентований порядок (регулюється відомчими документами (технологічними картками)) послідовного виконання процесуальних дій (етапів) посадовими особами (адміністраторами (консультантами, модераторами)) ЦНАП щодо консультування суб'єктів звернення, реєстрації звернення, направлення звернення за належністю (у структурні підрозділи) для опрацювання та накладення резолюції на кожному з етапів та прийняття остаточного рішення щодо задоволення чи відмови у зверненні стосовно видачі індивідуального акта дозвільного, посвідчувального, реєстраційного, ліцензійного, атестаційного типів [1, с. 235].

Найбільш виражено у частині етапізації процедура провадження з надання адміністративних послуг виписана у положеннях ст. 18 Закону «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», де законодавцем встановлено вісім етапів державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяження: прийняття/отримання документів для державної реєстрації прав, формування та реєстрація заяви в базі даних заяв; виготовлення електронних копій документів, поданих для державної реєстрації прав, шляхом сканування (у разі подання документів у паперовій формі) та їх розміщення у Державному реєстрі прав; встановлення черговості розгляду заяв, зареєстрованих у базі даних заяв; перевірка документів на наявність підстав для зупинення розгляду заяви, зупинення державної реєстрації прав, відмови у проведенні державної реєстрації прав та прийняття відповідних рішень; - прийняття рішення про державну реєстрацію прав (у разі відсутності підстав для зупинення розгляду заяви, зупинення державної реєстрації прав, відмови у проведенні державної реєстрації прав); відкриття розділу в Державному реєстрі прав та/або внесення до відкритого розділу або спеціального розділу Державного реєстру прав відповідних відомостей про речові права на нерухоме майно та їх обтяження, про об'єкти та суб'єкти цих прав; формування витягу з Державного реєстру прав про проведену державну реєстрацію прав для подальшого використання заявником; видача/отримання документів за результатом розгляду заяви [15].

Продовжуючи розкривати реєстраційне провадження через призму процедури реалізації, зазначимо інституційно-процедурні зміни щодо делегування повноважень від місцевих ОБВ до ОМС стосовно надання переважної більшості реєстраційних послуг щодо речових прав на нерухоме майно, юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, місця проживання. Починаючи із 2015–2016 рр. повноваження, що здійснювали управління Державної реєстраційної служби щодо об'єкта реєстрації, були передані виконавчим органам місцевих рад, які у разі прийняття рішення утворили відповідні відділи у структурах виконавчих комітетів, зокрема державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, речових прав на нерухоме майно та їх обтяження й місця проживання. Вищезазначені реєстраційні послуги надаються у чіткій взаємодії із іншим структурним підрозділом виконавчих комітетів місцевих рад, а саме із ЦНАП, що у рамках реєстраційного процесу функціонує як фронт-офіс, а реєстраційні відділи як бек-офіси, у яких реєстраційні дії вчиняють державні реєстратори.

Так, Ужгородська міська рада підписала із Головним територіальним управлінням юстиції у Закарпатській області «Угоду про співпрацю у сфері надання адміністративних послуг із державної реєстрації актів цивільного стану», що передбачає співпрацю працівників юстиції і міської ради шляхом зменшення витрат, часу та коштів максимально удосконалювати, спрощувати, скорочувати та оптимізувати надання послуг. Для цього, за необхідністю, проводитимуть взаємні консультації, обговорення, створюватимуть спільні комісії, разом вирішуватимуть організаційні та технічні питання. Міська рада, а саме ЦНАП – зобов'язується забезпечити прийом пакетів документів від тих, хто буде звертатися за наданням послуг та видачою їм результатів [16].

Висновки. Таким чином, наявна практика надання адміністративних послуг надає змогу констатувати, що на основі дії закону «Про адміністративні послуги», при/в органах публічної адміністрації триває процес утворення мереж центрів надання адміністративних послуг, у яких громадян обслуговують шляхом надання індивідуальних консультацій, здійснюють прийом заяв та документів, видають адміністративні акти, а також удосконалюють наявні сервіси, передусім е-сервіси та впроваджують нові послуги.

Сучасний стан надання адміністративних послуг в Україні свідчить про обумовленість удосконалення окремих напрямів сервісної діяльності органів публічної адміністрації. До відповідних напрямів, на нашу думку, належать:

- перше: взаємодія та координація органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо втілення принципу «єдиного вікна»;
- друге: делегування повноважень від місцевих органів виконавчої влади місцевому самоврядуванню щодо здійснення реєстраційних процедур (за винятком реєстрації нормативно-правових актів);
- третє: розширення можливостей надання адміністративних послуг он-лайн за рахунок розробки єдиного електронного цифрового підпису для органів всіх органів публічної адміністрації;
- четверте, забезпечення організації функціонування мобільних транспортно-модульних груп у сільській важкодоступній місцевості.

Список використаних джерел

1. Тернушак М. М. Правова природа адміністративного процесу в контексті публічного адміністрування : монографія / за заг. ред. д.ю.н. проф. Т. О. Проценка. Київ : ДНДІ МВС України; Харків : Мачулін 2019, 266 с.
2. Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Адміністративне право України. Повний курс : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
3. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Авер'янова В. Б. Київ : Юрінком Інтер. 1998. 432 с.
4. Армаш Н. О. Керівник органу виконавчої влади: адміністративно-правовий статус : монографія. Запоріжжя : ЗІДМУ, 2006. 172 с.
5. Дерещ В. А. Органи виконавчої влади України та управлінські відносини : монографія. Київ : Юридична думка, 2007. 180 с.
6. Діденко Н. Г. Державне управління і соціальне партнерство: актуальні проблеми теорії і практики : монографія. Донецьк : Східний видавничий дім, 2007. 404 с.
7. Коваленко А. А. Розвиток виконавчої влади в Україні на сучасному етапі : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. 512 с.
8. Крупчан О. Д. Органи виконавчої влади: питання компетенції : монографія. Київ : КНЕУ, 2012. 255 с.
9. Нижник Н. Р., Кульчій І. О., Муза О. В. Виконавча влада в Україні: реформування та перспективи. Полтава : ПУЕТ, 2012. 144 с.
10. Ортинський В. Л., Кісіль З. Р., Ковалів М. В. Управління в органах виконавчої влади України : навч. посіб. Київ : Центр учбової л-ри, 2008. 296 с.
11. Дніпров О. С. Парадигма виконавчої влади в Україні: адміністративно-правовий аспект : дис. ... докт. юрид. наук. : 12.00.07. Львів. 2019. 498 с.
12. Авер'янов В. Б. Виконавча влада і адміністративне право. Київ : Ін-Юре, 2002. 668 с.
13. Колпаков В. К., Кузьменко О. В., Пастух І. Д., Сущенко В. Д. та інші. Курс адміністративного права України : Підручник. 2-ге видання. Київ : Юрінком Інтер, 2013. 872 с.
14. Буханевич О. М. Поняття та сутність процедури надання адміністративних послуг. *Право і суспільство*. 2015. № 5. С. 126–131.

15. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 553.
16. Ужгородський ЦНАП надаватиме ще більше послуг. URL: <http://rada-uzhgorod.gov.ua/uzhgorodskyj-tsnap-nadavatyme-shhe-bilshe-poslug> (дата звернення: 20.08.2019).

References

1. Ternushchak, M.M. (2019). *Pravova pryroda administratyvnogo procesu v konteksti publichnogo administruvannya* [Legal nature of the administrative process in the context of public administration]. Kyiv: DNDI MVS Ukrayiny; Kharkiv: Machulin [in Ukrainian].
2. Galunko, V., Dixtiyevskiy, P., Kuzmenko, O., Stecenko, S. ta in. (2018). *Administratyvne pravo Ukrayiny. Povnyj kurs* [Administrative law of Ukraine. Full course]. Kherson: OLDI-PLYuS [in Ukrainian].
3. Averyanov, V.B. (1998). *Derzhavne upravlinnya: teoriya i praktyka* [Public administration: theory and practice]. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
4. Armash, N.O. (2006). *Kerivnyk organu vykonavchoyi vlady: administratyvno-pravovyj status*. [Head of Executive Body: Administrative and Legal Status]. Zaporizhzhya: GU «ZIDMU» [in Ukrainian].
5. Derecz, V.A. (2007). *Organy vykonavchoyi vlady Ukrayiny ta upravlinnski vidnosyny* [Bodies of the executive power of Ukraine and public relations]. Kyiv: TOV «Vydavnytstvo «Yurydychna dumka»» [in Ukrainian].
6. Didenko, N.G. (2007). *Derzhavne upravlinnya i socialne partnerstvo: aktualni problemy teorii i praktyky* [Public administration and social partnership: current problems of theory and practice]. Donetsk : Sxidnyj vydavnychyj dim [in Ukrainian].
7. Kovalenko, A.A. (2002). *Rozvytok vykonavchoyi vlady v Ukrayini na suchasnomu etapi* [Development of the executive power in Ukraine at the present stage]. Kyiv: In-t derzhavy i prava im. V.M. Koreczkogo NAN Ukrayiny [in Ukrainian].
8. Krupchan, O.D. (2012). *Organy vykonavchoyi vlady: pytannta kompetencyi* [Executive Authorities: Competence Issues]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
9. Nyzhnyk, N.R., Kulchij, I.O., Muza, O.V. (2012). *Vykonavcha vlada v Ukrayini: reformuvannya ta perspektyvy* [Executive power in Ukraine: reform and prospects]. Poltava: PUET [in Ukrainian].
10. Ortynskyj, V.L., Kisil, Z.R., Kovaliv, M.V. (2008). *Upravlinnya v organax vykonavchoyi vlady Ukrayiny* [Management in the executive bodies of Ukraine]. Kyiv: Centr uchbovoyi literatury [in Ukrainian].
11. Dniprov, O.S. (2019). *Paradygma vykonavchoyi vlady v Ukrayini: administratyvno-pravovyj aspekt* [The paradigm of the executive power in Ukraine: administrative and legal aspects]. Doctor's thesis. Lviv: NU «Lviv Polytechnic» [in Ukrainian].
12. Averyanov, V.B. (2002). *Vykonavcha vlada i administratyvne pravo* [Executive power and administrative law]. Kyiv: Vydavnychyj Dim «In-Yure» [in Ukrainian].
13. Kolpakov, V.K., Kuzmenko, O.V., Pastux, I.D., Sushhenko, V.D. ta in. (2013). *Kurs administratyvnogo prava Ukrayiny* [Course of Administrative Law of Ukraine]. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
14. Buxanevych, O.M. (2015). Ponyattya ta sutnist procedury nadannya administratyvnyx poslug [The concept and essence of the procedure for the provision of administrative services]. *Pravo i suspilstvo – Law and Society*, 5, 126–131 [in Ukrainian].
15. Zakon Ukrainy Pro derzhavnu reyestracyu rechovyx prav na neruxome majno ta yix obtyazhen: pryiniaty 1 lyp. 2004 roku № 1952-IV [Law of Ukraine On State Registration of Property Rights to Real Estate and their encumbrances adopted from July 1 2004 № 1952-IV]. (2004, July 1). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 51, 553 [in Ukrainian].
16. *Uzhgorodskyj CzNAP nadavatyme shhe bilshe poslug* [Uzhgorod CNAP will provide even more services]. Retrieved from <http://rada-uzhgorod.gov.ua/uzhgorodskyj-tsnap-nadavatyme-shhe-bilshe-poslug/> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 22.08.2019.